

נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

מג.

עין משפט נר מצוה

ג א ב מיי פטוי מהל' סנהדרין היל"א סמנ עין קב:
ד ג מיי פטוי מלמסת סנהדרין הלכה ג סמנ עין קב:
ה ד מיי שס הלכה ג סמנ עין קב:
ו ה מיי שס הלכה ג:
ז ז מיי שס פ"י הל"ג:
ח ח מיי שס הלכה ד:
ט ט י כ ל מ מיי שס פ"ג היל"א סמנ עין קב:
סס

רבינו חננאל

פשוטה היא רב אשי אמר משה רבינו היכן הוא יתיב במחנה לוייה ואמר הוצא את המקלל חוץ למחנה לוייה. אל מחוץ למחנה ישראל ויציאו את המקלל לעשייה (6) חד לסמיכה וחד לדחייה אמרו ליה רבנן האיל והתא מוציא הוצא לדרשה בני כוליה הוצא דכתיבי בפריים הנשרפין מאי דרשת בהו קשיא: ואחד עומד על פתח בית דין והסודרין בידי והסוס רחוק ממנו כדי שיהא רואוהו כי אמר רב הונא פשיטא לי אחד אבן הנסקל בה ואחד עץ שנתלה בו וכן סייף שנתלה בו וסודר שנתקן בו כולו משל צבור אלא סודר שמונפין בו וסוס שמונפין בו משל מי כיון שביד הייבין לעשות לו הצלה משלקו עושין או דילמא כיון דהצלה ידידה היא מדידה לא ולא איפשיטא. אבל קורט של לבונה שהיו משקין את הוצא ליהרג כדי שיתפרץ דעתו עליו נשים יקרות שבירושלים היו מתנדבות משלן את התנדבו משל מי. תרגמה רב ובאי מורב (3) מסתברא משל צבור שנאמר תנו שכר לאובד: אחד אפילו ד' וה' פעמים. ובלבד שהיא ממש דבריו ומצאו לו זכות פטורוהו ואם לאו יוצא ליסקל והכרוז יוצא פלוני בן פלוני יוצא ליסקל על שעבר עבירה פלונית וכו' אמר אבי וצריך

זכני ישראל עשו. זהוהו קרא כתיב והרי כלל את הכל למה לי ויוציאו שמע מינה למניינא: אלא מעסה. דלרשת ויוציאו דריש נמי וירגמו כו': נלא כסומו. ערוס ואע"ג דגבי חוואה כתיב ורגמו אותו דש"מ נלא כסומו איידי דכתיב צבן לדרשה כתב נמי אותו. במקלל כתיב צבן ובמקושש כתיב ונמדבר טון אבנים: והא הילי תנא. דלעיל [מב.]: נאמר קאמר. מנורה שזה דפריס יליף לה והיכי אמר רב פפא לאפילווגי עליה דתנא: והי קאמר. תנא דברייתא אילו לא נאמר כו' כלומר הא דיליף לה מגויירה שזה לאו דוקא אלא הכי קאמר אי נמי לא הוה נפיק ממשעותא דקרא אחתי לא הוה יכלנא למימר חוץ למחנה אחת דמייתינא שלם מחנות מגויירה שזה דפריס והשתא אפילו גיירה שזה לא נרץ: הולא. גרידא משמע הוילאו ממקומך וכי הדר כתיב מחוץ למחנה לאפוקי ממחנה ישראל קאמר: והוא. זכני ישראל: מצעי ליה. לסמיכה ולדחייה דכתיבי צוואה ולא מיפרשי צעשייה הדר קייס קרא וזכני ישראל עשו אף סמיכה ודחייה. סמיכה וסמכו כל השומעין דחיייה לאו הכא כתיב אלא מסיני ירה ייה"ש) מכאן שאלה מן העדים נא ודוהו ומפילו מנובה בית הסקילה לחרץ דבית הסקילה גבוה שמי קומות: לדידך. דלרשת חוואה צלפי נפשיה ואל מחוץ למחנה צלפי נפשה כל האלוות דפריס ההשרפין מאי לרשת צהו: שסטרף ונשסק. נאלס: מהו. מי אמר אי לא אישתתק הוה ממש דצדרי ונרץ לסמור את הדין ולהציל דיינין אחרים: מנפה רב שס צדיה. כלומר רוח הוא זה שאמרת כיון שנתתק מה העויל אי להכי אמת למיטא אפילו אחד כסוף העולם נמי אימנא בכל היוולין ליהרג שמה יש אחד כסוף העולם שדע לו זכות: ופרכינן מי דמי הסס לא אמר הכא אמר: שזיכה. שהוילא דבריו וטעמו לאור: סיזעי נך. מי אמר זיכה דוקא או דילמא ר' יוסי אורחא דמילתא קאמר שאין דרך לתלמיד לומר יי לא ללמד זכות ומשתתק וכן מיתא דמסתמא מיד אומר ראייתו ומיכו היכא דאימנא אימנא דסבירא ליה נמי הכי: ואפי' אפעס ראשונה ושניה. נמי קאמר וכללד שיש ממש דצדרי ולי ליכא ממש לא מהדרינא: מנא ידעי. אם יש ממש או לאו וכי שזומים תלמידים צעין שיהו סוקלין: דמסרינן ליה. מפעם שניה ואילך שני תלמידי חכמים יליך עמו: מעיקרא. בתחלת הליכתם ולא יחזירוהו אפילו פעם ראשונה אלא"כ יש ממש דצדרי: ונרץ למימר. נמי שעבר עבירה פלונית ציוס פלוני ובשעה פלונית: לפנוי חין. דמשמע צהליכמו: מעיקרא לא. ארבעים יום קודם: (5) יסרוג נקי. רוצה הוא נקי זה ורואי ליהרג נקי. צמסתמריס. ומשונה בעלמא הוא מפני האומות שקרוב למלכות היה והיו רכיסים להשיב על כל ראיות של הכל שלהס: וזנה סודה יכדנני. מי שיהרוג מודה יכדנני: וזנה

1 ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה אלא מעתה 1 וירגמו אותו אבן עבדי ליה ההוא מבעי ליה לכדתניא וירגמו אותו באבן 6 אותו 7 ולא בכסותו אבן 2 שאם מת באבן אחת יצא ואצטרף למיכתב אבן ואיצטרף למיכתב 2 אבנים דאי כתב רחמנא אבן הוה אמינא היכא דלא מת בחדא לא ניתי אחריתי ומיקטליה כתב רחמנא אבנים ואי כתב רחמנא אבנים הוה אמינא מעיקרא נייתי תרתני כתב רחמנא אבן 6 והא האי תנא נאמר קאמר אילו לא נאמר קאמר וה"ק אילו לא נאמר קרא הייתי אומר גזירה שוה עכשיו שנאמר 2 קרא גזירה שוה לא צריך רב אשי אמר משה היכא הוה יתיב במחנה לוייה ואמר ליה רחמנא 3 הוצא את המקלל חוץ למחנה לוייה אל מחוץ למחנה חוץ למחנה לעשייה עשייה בהדיא כתיב בהו ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה ההוא מיבעי ליה 6 חד לסמיכה וחד לדחייה אמרו ליה רבנן לרב אשי לדידך כל הני הוציא דכתיבי בפריים הנשרפין מאי דרשת בהו קשיא: אחד עומד כו': אמר רב הונא פשיטא לי 2 אחד אבן שנסקל בה ואחד עץ שנתלה בו ואחד סייף שנתקן בו כולו 7 משל צבור מ"ט דמדידה לא אמרינן ליה זיל וליתיה וליקטול נפשיה בעי רב הונא סודר שמונפין בו וסוס שמונפין בו משל מי כיון שביד הייבין לעשות לו הצלה משלקו עושין או דילמא כיון דהצלה ידידה היא מדידה לא ולא איפשיטא. אבל קורט של לבונה שהיו משקין את הוצא ליהרג כדי שיתפרץ דעתו עליו נשים יקרות שבירושלים היו מתנדבות משלן את התנדבו משל מי. תרגמה רב ובאי מורב (3) מסתברא משל צבור שנאמר תנו שכר לאובד: אחד אפילו ד' וה' פעמים. ובלבד שהיא ממש דבריו ומצאו לו זכות פטורוהו ואם לאו יוצא ליסקל והכרוז יוצא פלוני בן פלוני יוצא ליסקל על שעבר עבירה פלונית וכו' אמר אבי וצריך

פשיטא אחד אבן. הא ללא חשיב פתילה שנסרף צה משוס דלכרייתא דלקמן (דף מה): דקמי טולן נקבדים עמו קאי והסס לא שייך למייתי פתילה שמזקה לתוך פיו: 6

8 הכתיב ונקי וצדיק אל תהרוג אמרו לו אין נקאי יהרג 9 דכתיב במסתרים יהרג נקי אתיהו לצצר אמר להו נצר יהרג 10 והכתיב ונצר משרשיו יפרה אמרו ליה אין נצר יהרג דכתיב 11 ואתה השלכת מקבך כנצר נתעב אתיהו לבוני אמר להו בוני יהרג 12 הכתיב בני בכורי ישראל אמרו ליה אין בוני יהרג 13 דכתיב הנה אנכי הורג את כנך בכורך אתיהו לכהו אמר להו תודה יהרג 14 הכתיב מזמור לתודה אמרו ליה אין תודה יהרג 15 דכתיב וזבח תודה יכדנני: אריב"ל

1 ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה אלא מעתה 1 וירגמו אותו אבן עבדי ליה ההוא מבעי ליה לכדתניא וירגמו אותו באבן 6 אותו 7 ולא בכסותו אבן 2 שאם מת באבן אחת יצא ואצטרף למיכתב אבן ואיצטרף למיכתב 2 אבנים דאי כתב רחמנא אבן הוה אמינא היכא דלא מת בחדא לא ניתי אחריתי ומיקטליה כתב רחמנא אבנים ואי כתב רחמנא אבנים הוה אמינא מעיקרא נייתי תרתני כתב רחמנא אבן 6 והא האי תנא נאמר קאמר אילו לא נאמר קאמר וה"ק אילו לא נאמר קרא הייתי אומר גזירה שוה עכשיו שנאמר 2 קרא גזירה שוה לא צריך רב אשי אמר משה היכא הוה יתיב במחנה לוייה ואמר ליה רחמנא 3 הוצא את המקלל חוץ למחנה לוייה אל מחוץ למחנה חוץ למחנה לעשייה עשייה בהדיא כתיב בהו ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה ההוא מיבעי ליה 6 חד לסמיכה וחד לדחייה אמרו ליה רבנן לרב אשי לדידך כל הני הוציא דכתיבי בפריים הנשרפין מאי דרשת בהו קשיא: אחד עומד כו': אמר רב הונא פשיטא לי 2 אחד אבן שנסקל בה ואחד עץ שנתלה בו ואחד סייף שנתקן בו כולו 7 משל צבור מ"ט דמדידה לא אמרינן ליה זיל וליתיה וליקטול נפשיה בעי רב הונא סודר שמונפין בו וסוס שמונפין בו משל מי כיון שביד הייבין לעשות לו הצלה משלקו עושין או דילמא כיון דהצלה ידידה היא מדידה לא ולא איפשיטא. אבל קורט של לבונה שהיו משקין את הוצא ליהרג כדי שיתפרץ דעתו עליו נשים יקרות שבירושלים היו מתנדבות משלן את התנדבו משל מי. תרגמה רב ובאי מורב (3) מסתברא משל צבור שנאמר תנו שכר לאובד: אחד אפילו ד' וה' פעמים. ובלבד שהיא ממש דבריו ומצאו לו זכות פטורוהו ואם לאו יוצא ליסקל והכרוז יוצא פלוני בן פלוני יוצא ליסקל על שעבר עבירה פלונית וכו' אמר אבי וצריך

8 הכתיב ונקי וצדיק אל תהרוג אמרו לו אין נקאי יהרג 9 דכתיב במסתרים יהרג נקי אתיהו לצצר אמר להו נצר יהרג 10 והכתיב ונצר משרשיו יפרה אמרו ליה אין נצר יהרג דכתיב 11 ואתה השלכת מקבך כנצר נתעב אתיהו לבוני אמר להו בוני יהרג 12 הכתיב בני בכורי ישראל אמרו ליה אין בוני יהרג 13 דכתיב הנה אנכי הורג את כנך בכורך אתיהו לכהו אמר להו תודה יהרג 14 הכתיב מזמור לתודה אמרו ליה אין תודה יהרג 15 דכתיב וזבח תודה יכדנני: אריב"ל

1 ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה אלא מעתה 1 וירגמו אותו אבן עבדי ליה ההוא מבעי ליה לכדתניא וירגמו אותו באבן 6 אותו 7 ולא בכסותו אבן 2 שאם מת באבן אחת יצא ואצטרף למיכתב אבן ואיצטרף למיכתב 2 אבנים דאי כתב רחמנא אבן הוה אמינא היכא דלא מת בחדא לא ניתי אחריתי ומיקטליה כתב רחמנא אבנים ואי כתב רחמנא אבנים הוה אמינא מעיקרא נייתי תרתני כתב רחמנא אבן 6 והא האי תנא נאמר קאמר אילו לא נאמר קאמר וה"ק אילו לא נאמר קרא הייתי אומר גזירה שוה עכשיו שנאמר 2 קרא גזירה שוה לא צריך רב אשי אמר משה היכא הוה יתיב במחנה לוייה ואמר ליה רחמנא 3 הוצא את המקלל חוץ למחנה לוייה אל מחוץ למחנה חוץ למחנה לעשייה עשייה בהדיא כתיב בהו ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה ההוא מיבעי ליה 6 חד לסמיכה וחד לדחייה אמרו ליה רבנן לרב אשי לדידך כל הני הוציא דכתיבי בפריים הנשרפין מאי דרשת בהו קשיא: אחד עומד כו': אמר רב הונא פשיטא לי 2 אחד אבן שנסקל בה ואחד עץ שנתלה בו ואחד סייף שנתקן בו כולו 7 משל צבור מ"ט דמדידה לא אמרינן ליה זיל וליתיה וליקטול נפשיה בעי רב הונא סודר שמונפין בו וסוס שמונפין בו משל מי כיון שביד הייבין לעשות לו הצלה משלקו עושין או דילמא כיון דהצלה ידידה היא מדידה לא ולא איפשיטא. אבל קורט של לבונה שהיו משקין את הוצא ליהרג כדי שיתפרץ דעתו עליו נשים יקרות שבירושלים היו מתנדבות משלן את התנדבו משל מי. תרגמה רב ובאי מורב (3) מסתברא משל צבור שנאמר תנו שכר לאובד: אחד אפילו ד' וה' פעמים. ובלבד שהיא ממש דבריו ומצאו לו זכות פטורוהו ואם לאו יוצא ליסקל והכרוז יוצא פלוני בן פלוני יוצא ליסקל על שעבר עבירה פלונית וכו' אמר אבי וצריך

8 הכתיב ונקי וצדיק אל תהרוג אמרו לו אין נקאי יהרג 9 דכתיב במסתרים יהרג נקי אתיהו לצצר אמר להו נצר יהרג 10 והכתיב ונצר משרשיו יפרה אמרו ליה אין נצר יהרג דכתיב 11 ואתה השלכת מקבך כנצר נתעב אתיהו לבוני אמר להו בוני יהרג 12 הכתיב בני בכורי ישראל אמרו ליה אין בוני יהרג 13 דכתיב הנה אנכי הורג את כנך בכורך אתיהו לכהו אמר להו תודה יהרג 14 הכתיב מזמור לתודה אמרו ליה אין תודה יהרג 15 דכתיב וזבח תודה יכדנני: אריב"ל

1 ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה אלא מעתה 1 וירגמו אותו אבן עבדי ליה ההוא מבעי ליה לכדתניא וירגמו אותו באבן 6 אותו 7 ולא בכסותו אבן 2 שאם מת באבן אחת יצא ואצטרף למיכתב אבן ואיצטרף למיכתב 2 אבנים דאי כתב רחמנא אבן הוה אמינא היכא דלא מת בחדא לא ניתי אחריתי ומיקטליה כתב רחמנא אבנים ואי כתב רחמנא אבנים הוה אמינא מעיקרא נייתי תרתני כתב רחמנא אבן 6 והא האי תנא נאמר קאמר אילו לא נאמר קאמר וה"ק אילו לא נאמר קרא הייתי אומר גזירה שוה עכשיו שנאמר 2 קרא גזירה שוה לא צריך רב אשי אמר משה היכא הוה יתיב במחנה לוייה ואמר ליה רחמנא 3 הוצא את המקלל חוץ למחנה לוייה אל מחוץ למחנה חוץ למחנה לעשייה עשייה בהדיא כתיב בהו ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה ההוא מיבעי ליה 6 חד לסמיכה וחד לדחייה אמרו ליה רבנן לרב אשי לדידך כל הני הוציא דכתיבי בפריים הנשרפין מאי דרשת בהו קשיא: אחד עומד כו': אמר רב הונא פשיטא לי 2 אחד אבן שנסקל בה ואחד עץ שנתלה בו ואחד סייף שנתקן בו כולו 7 משל צבור מ"ט דמדידה לא אמרינן ליה זיל וליתיה וליקטול נפשיה בעי רב הונא סודר שמונפין בו וסוס שמונפין בו משל מי כיון שביד הייבין לעשות לו הצלה משלקו עושין או דילמא כיון דהצלה ידידה היא מדידה לא ולא איפשיטא. אבל קורט של לבונה שהיו משקין את הוצא ליהרג כדי שיתפרץ דעתו עליו נשים יקרות שבירושלים היו מתנדבות משלן את התנדבו משל מי. תרגמה רב ובאי מורב (3) מסתברא משל צבור שנאמר תנו שכר לאובד: אחד אפילו ד' וה' פעמים. ובלבד שהיא ממש דבריו ומצאו לו זכות פטורוהו ואם לאו יוצא ליסקל והכרוז יוצא פלוני בן פלוני יוצא ליסקל על שעבר עבירה פלונית וכו' אמר אבי וצריך

תורה אור השלם

1. ויבדק משה אל בני ישראל ויצארו את המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אותו אבן ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה:
2. ויבדק משה אל בני ישראל ויצארו את המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אותו אבן ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה:
3. הוציא את המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אותו אבן ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה:
4. תנו שכר לאובד ויין לקברי נפש: משלי לא ו דברים יג ט
5. דברים יג ט
6. תהילים מב ג
7. תהילים מא ו
8. שמות כג ו
9. תהילים יח
10. ישעיה יא א
11. ישעיה יד יט,
12. שמות ד כב
13. שמות ד כג
14. תהילים ק א
15. תהילים כג כ

הגהות הב"ח

(א) גמ' ההוא מיבעי ליה לסמיכה ולדחייה ללי' וזכיב ומיבית ומי וחד ממק: (ב) שם לא זיכה לא לא זיכה פשיטא:

מוסף רש"י

מנפה רב ששת בידיה. דרך שחוק כלסס שמנפה קס מתתח דיו ומשליכו לאתו, כלומר סוה הרוח שחך קן אכד ששמו טו (רש"י ב"ב מד:). רואין אותו. לענין המנין (ע"ד) (ד). דמסרינן ליה ורגא דרבנן. שמונן אותו עד בית הסקילה ואל אמר עד על ללמד זכות על נעמי ישמעו עלו אם יש ממש דצדרי אם לאו (יומא פה).